

Ruyters Marc, 'Jan De Maesschalck in Zeno X - Pas achteraf zie ik de somberheid'. <H>ART, #128, 26 June 2014,p.3/6.

Jan De Maesschalck in Zeno X

## 'PAS ACHTERAF ZIE IK DE SOMBERHEID'

**Een beeld van naast elkaar staande kasten in een antiekwinkel, met alle mogelijke tinten paars en bruin. Of een beeld van vier vrouwen (en deels een vijfde), zittend op een bank: in elk werk speelt het licht zijn verraderlijke spel. En de manier waarop Jan De Maesschalck vrouwen schildert is van een wonderlijke mix van tederheid, wreedheid én droefheid: schoonheid is alleen in verf vast te houden. De Maesschalck stelt samen met Anton Corbijn tentoon in Zeno X Gallery in Antwerpen.**

Marc RUYTERS

Jan De Maesschalck (°1958) maakte jarenlang illustraties voor kranten en weekbladen als De Morgen, De Standaard, HUMO en Tijd-Cultuur. Het waren niet zomaar tekeningen, maar precieze werkjes geschilderd in acryl op papier. Daarin becommentarieerde hij het reilen en zeilen in (vooral) het culturele leven, met zin voor kritische humor en een voorliefde voor literatuur en beeldende kunst.

De Antwerpse Zeno X Gallery exposeerde in 2002 voor het eerst een selectie uit die werken. De Maesschalck wou echter meer dan alleen maar een 'illustrator' zijn en ging 'vrijer' werk maken, dat op zich kon staan en meer was dan een commentaar op de waan van de dag. Dat resulteerde in 2007 in een tweede tentoonstelling bij Zeno X. De werken kwamen en komen meer en meer op zich te staan, ook in deze derde tentoonstelling. Ze zijn gebaseerd op foto's, film- en andere beelden die De Maesschalck soms lang laat liggen, om ze dan in relatief snel tempo neer te zetten.

Is hij nu meer kunstenaar dan commentator geworden?

**Jan De Maesschalck:** "Laat ik mezelf omschrijven als een fijnschilder met (te) weinig geduld. Het is allemaal geleidelijk aan gegroeid. Ik werkte vooral voor kranten en weekbladen, wat me enigszins verplichtte aan te sluiten op het actuele. Ik kwam toen in deze galerie terecht, wat me tot een nieuwe manier van werken aanzette. Ik hou van het uitwerken van het detail, maar het

moet snel gaan. Die evolutie is wel te zien in mijn werk. Ik wilde iets meer dan wat ik in de persmedia deed."

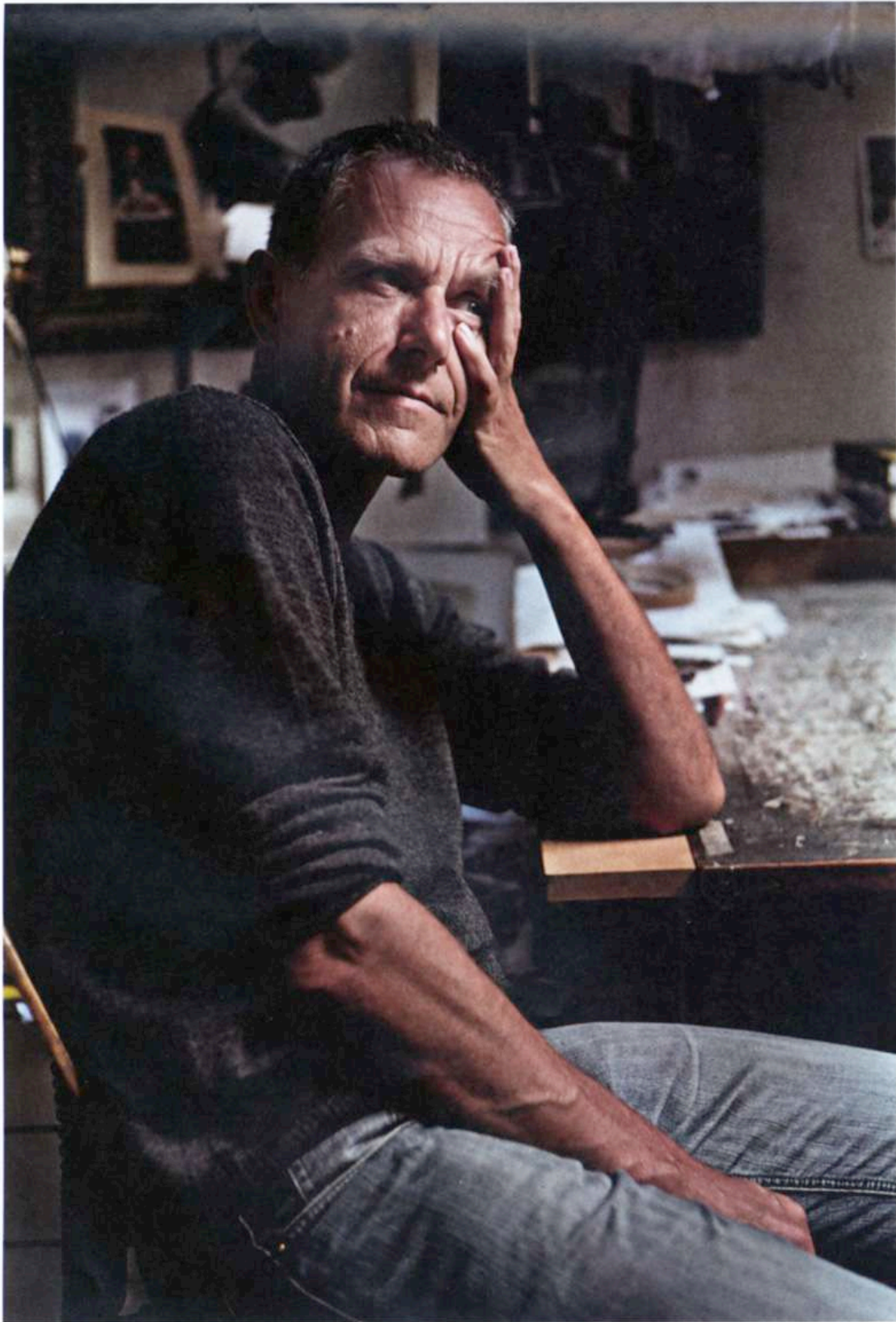
*Door wat word je nu geïnspireerd? Door bepaalde beelden?*

**De Maesschalck:** "Dat is altijd zo geweest. Ik heb een uitgebreide verzameling van oude foto's en afbeeldingen. Die kunnen soms jaren blijven liggen voor ik ze echt gebruik. Maar ik werk nu langer aan een tekening. In acryl ja, ik heb een tijdje met olieverf gewerkt, maar daar ben ik van teruggekomen. En als ik er langer aan werk, zal ik er natuurlijk ook meer over nadenken. Vroeger speelde veel meer de deadline mee, dat is een verschil."

*Ik zag het werk 'Untitled (Jardin d'hiver pour C.Y.)', met personages met gesloten ogen. Hoe kom je daarbij?*

**De Maesschalck:** "Ik ben vertrokken van een foto uit een of ander oud Russisch fotoboek. Ik was vooral geïnspireerd door het zonlicht dat binnen op de tafel viel. En die gesloten ogen: ik wilde er het verschuiven van de tijd, het draaien van de zon mee verbeelden. Het is een beetje een nostalgisch beeld ..."

*In de perstekst staat een zinnetje dat het heeft over het ontregelende in je werk: "Heel in de verte hoor je het gerommel van een naderend onweer." Ben je bezig met dat licht dreigende?*



Jan De Maesschalck, foto Jean-Pierre Stoop



Jan De Maesschalck, Untitled, 2014, 71 x 70,3 cm, acrylic on paper, photo Peter Cox, courtesy Zeno X Gallery, Antwerpen

**De Maesschalck:** "Ik doe dat niet bewust, maar ik kan niet ontkennen dat dat er vaak wel in zit. Het portret van die donkere vrouw bijvoorbeeld ('Untitled, waiting room'), met dat donkere kleed dat oplost in de donkere achtergrond ... Door haar blik en houding kan je een voor- en naverhaal suggereren. Ik zie dan pas achteraf de somberheid. Maar het feit dat ik dat blijkbaar onbewust stuur reveleert wel dat dat dreigende me interesseert."

*Er schuilt ook melancholie in je werk. Je maakt eigenlijk beelden die er niet meer zijn.*

**De Maesschalck:** "Daar slaat de titel van de tentoonstelling ook op: 'The Distance'. Ik neem letterlijk en figuurlijk afstand van mijn werk, van de beelden. Als ik aan het werk ben moet ik ook af en toe even achteruit, om te kijken of ik goed zit."

*Heb je enige heimwee naar de tijd toen alles veel eenvoudiger was?*

**De Maesschalck:** "Heimwee, niet meteen naar vroeger, maar wel naar beelden die me aanspreken."

**'Ik heb in mijn jonge jaren nog aan analoge fotografie gedaan, met donkere kamer en zo, en het is duidelijk: beelden bleven toen veel langer hangen, in deze digitale wereld komen en gaan ze razendsnel'**

*Het lijken me vooral analoge beelden ...*

**De Maesschalck:** "Ze zijn natuurlijk geschilderd, maar ik begrijp wat je bedoelt. Ik heb in mijn jonge jaren nog aan analoge fotografie gedaan, met donkere kamer en zo, en het is duidelijk: beelden bleven toen veel langer hangen, in deze digitale wereld komen en gaan ze razendsnel. In deze tentoonstelling zitten overigens ook enkele landschappen die intussen verdwenen zijn, zoals 'Burglary (Poekebeek ca.1890)' of 'Untitled (Coudemborm)' ... Het ene verwijst naar Cyriel Buysse en het toont het brugje over de beek achter zijn huis in Poekebeek. Het andere toont een oud gebouw in mijn buurt, zoals het er een eeuw geleden moet uitgezien hebben. Nu is het een ruïne."

*Je vroegere, meer 'journalistieke' werk, getuigde altijd van een grote mate van (zelf)relativering. Is dat nu veranderd?*

**De Maesschalck:** "Ik kan daar zelf moeilijk over oordelen. In mijn houding als kunstenaar is die relativering nog wel aanwezig, maar dan eerder in

de zin van: hoe ervaar je 'succes' als kunstenaar? Hoe ver kan je geraken? Wat is de ideale manier om als kunstenaar de ladder op te klimmen? Ofwel al jong met steengoed werk komen, ofwel wachten tot je heel oud bent? Ik ben geen van beide, ik kan mijn werk ook niet vlot uitleggen, ben niet zo'n sterke communicator. Ik denk ook nooit na over het soort werk dat ik maak, in functie van een betere verkoop of zo. Ik koester een grote vrijheid, en die zelfrelativering helpt daarbij. Om het te 'maken' als kunstenaar is er ook vaak geluk mee gemoeid, dat weten we allemaal."



Jan De Maesschalck, 'Untitled (Waiting room)', 2014, acrylic on paper, 54,7 x 40,8 cm, photographer: Fotorama, courtesy Zeno X Gallery, Antwerp

*Je hebt hier ook enkele 'pornografische' werken hangen. Is dat een statement?*

**De Maesschalck:** "Dat is geen porno, dat is nostalgie. De beelden doen denken aan die boekjes uit de jaren zeventig, met anoniem naakt. Aan één van de werken zit overigens een verhaaltje: ik schilderde een blote boezem, als covervoorstel voor een heruitgave van 'Turks Fruit' van Jan Wolkers. De Volkskrant had me dat gevraagd. Maar toen ze de cover voorlegden aan de familie zei die: 'Jan was een man van de billen, niet van de borsten.' Wég cover ..."

*Voel je je nu beter met je nieuwe manier van werken? Het is nu wellicht ook rustiger.*

**De Maesschalck:** "Ik heb zeker meer tijd, en de druk van deadlines is er niet meer. De perswereld is ook enorm geëvolueerd, ik had behoefte om er meer afstand van te nemen. En ik voel me daar heel goed bij."

'The Distance' van Jan De Maesschalck tot 5 juli in Zeno X Gallery, Godtsstraat 15, Borgerhout-Antwerpen. Open wo-zn van 13-17 u. [www.zeno-x.com](http://www.zeno-x.com)

De catalogus 'Jan De Maesschalck 2005-2014', uitgegeven door Hannibal, bevat teksten van Bernard Dewulf en Eric Rinckhout. Prijs 39,50 euro.

## 6 Jan De Maesschalck in Zeno X



Een beeld van naast elkaar staande kasten in een antiekwinkel, met alle mogelijke tinten paars en bruin. Of een beeld van vier vrouwen (en deels een vijfde), zittend op een bank: in elk werk speelt het licht zijn verraderlijke spel. En de manier waarop Jan De Maesschalck vrouwen schildert is van een wonderlijke mix van tederheid, wreedheid én droefheid: schoonheid is alleen in verf vast te houden.